

# ‘Canon was: veel man, West-Europees en wit’

‘Goed dat er meer vrouwen zijn opgenomen in de vernieuwde Canon van Nederland. En ook dat er meer ruimte is voor diversiteit. Het was allemaal wel veel man, West-Europees en wit wat de klok sloeg’, beaamt geschiedenisdocent Caitlin Schouten met een lach. ‘Fijn daarom dat Maria van Bourgondië en Marga Klompé zijn toegevoegd. Jammer dat Karel V en Willem Drees de klos zijn, maar dat is nu eenmaal de consequentie van keuzes maken.’

**V**adertje Drees’ mijmert Caitlin Schouten, afdelingsmanager bovenbouw havo/vwo en docent geschiedenis op Laar & Berg in Laren, over de oud-premier. ‘Als historicus vind ik dat hij in de Canon hoort. Hij heeft Nederland door de wederopbouwjaren geloodst en was bovendien een van de grondleggers van onze verzorgingsstaat. Marga Klompé heeft dat verder uitgebouwd. Daarom begrijp ik de keus voor haar toen de commissie moest kiezen. Zij was in 1956 de eerste vrouwelijke minister, maar stond ook aan de wieg van de Algemene Bijstandswet, die mensen levensonderhoud garandeert. En het is dat ze daar onzeker over was, anders was ze in 1967 mogelijk ook minister-president geworden.’

## SUZE GROENEWEG

Schouten vindt vanuit haar professe en als voorstander van gelijkheid tussen mannen en vrouwen ook de keus voor alleen Aletta Jacobs lastig. ‘Als groot strijder voor het vrouwenkiesrecht hoort ze in de Canon, geen discussie daarover, maar dat geldt ook voor Suze Groeneweg, de eerste vrouw in het parlement. Ze heeft zich in een tijd van het passief kiesrecht verkiesbaar gesteld. Vrouwen mochten nog niet stemmen, dus heel veel mannen hebben op haar gestemd. Heel bijzonder dat ze een voet tussen de deur kreeg in die politieke mannenwereld van 1918. Ik vind het leuk om daar met mijn leerlingen over te discussiëren. Het is voor hen bijna niet voor te stellen dat vrouwen honderd jaar geleden niet eens mochten stemmen.’

## F-SITE

Om haar klassen kennis bij te brengen over vrouwen die een belangrijke rol in de geschiedenis hebben vervuld, maakt ze gebruik van het online educatieplatform *F-site*, met gratis lesmateriaal over historische vrouwen. ‘Daar kun je als docent je eigen draai aan geven en leerlingen moeten met de gebruikte methode zelf aan de slag. De “f” staat voor feminine en site schrijf je niet met een “d”, zoals bij de aanhang van Ajax’, grapt ze. ‘Voor de jongens, maar ook voor de meiden gaat er best een wereld open nu ze merken dat tegenover de mannen over wie ze steeds geleerd hebben, met gemak ook vrouwen zijn te plaatsen.’

## ANDER WERELDBEELD

Inhoudelijke gesprekken gaan volgens Schouten bijvoorbeeld over Maria van Bourgondië voor wie kleinzoon Karel V plaats moest maken in de Canon. Haar vader Karel de Stoute stierf op het slagveld, waardoor ze als bijna 20-jarige ineens op de troon zat van de Nederlandse gewesten. ‘Een vrouw nota bene. Hoewel ze talent had, werd ze gepusht tot een huwelijk. Haar keus viel op Maximiliaan van Oostenrijk, maar het



**Caitlin Schouten:** ‘Het is voor mijn leerlingen bijna niet voor te stellen dat vrouwen honderd jaar geleden niet eens mochten stemmen.’

## HERKENBAAR VERHAAL

Ze vindt het jammer dat in de bovenbouw van havo/vwo alleen ruimte is om te vertellen over het ontstaan en het verspreiden van de islam. Een onderwerp dat daarna nog eens terugkomt bij het hoofdstuk kruistochten. ‘Betrek er in de les ook Fatima Mernissi bij. Een Marokkaanse feminist en socioloog die zich inzette voor gelijke rechten tussen man en vrouw. Ze heeft een boeiende en rijke nalatenschap. En je kunt het ook hebben over Fadijah, de eerste vrouw van de profeet Mohammed. Zij was zijn grootste aanhangster en in het begin een belangrijk verspreider van het islamitische geloof. Als ondernemer had ze ook de financiële middelen om hem te helpen. Maar benadruk dan niet dat hij het niet gered zou hebben zonder zijn vrouw, maar dat zij hem door haar loyaliteit gesteund heeft zijn profetie te ontwikkelen. Je moet het slim inkaderen. Beiden evenveel aandacht geven. Dat past ook bij de derde feministische golf, waar we nu inzitten: gelijkheid tussen man en vrouw.’ Die gelijkheid tussen de seksen is volgens haar ook een aanknopingspunt in het vmbo voor lessen over vrouwen. ‘Dat is een categorie leerlingen die vooral “beeld” nodig heeft, een herkenbaar verhaal. Geen Slag bij Nieuwpoort, maar Maria van Bourgondië koppelen aan een les over uithuwelijken en jong trouwen.’

## RIHANNA EN BEYONCÉ

‘Ach, er is zoveel in de geschiedenis waar je vrouwen uitgebreid bij kunt betrekken en de les diverser kunt maken. Denk aan hun inzet voor gerechtigheid over Srebrenica, de komst van gastarbeiders en gezinshereniging, aan Wit-Rusland, waar vrouwen nu een prominente rol spelen in het verzet tegen het bewind, hoe Trump over vrouwen denkt en daarmee wegkomt en aan Kamala Harris, de ‘running mate’ van zijn uitdager Joe Biden bij de komende presidentsverkiezingen.’ Schouten haalt ook de emanciperende invloed aan op jongeren door sterke vrouwen als Rihanna en Beyoncé. Maar wat haar betreft mag het in de les ook best over het dagelijkse leven gaan. ‘Zelf ben ik afgestudeerd op de Gouden Eeuw. Je kun je dan beperken tot de culturele en economische bloei, maar ik vind juist de sociale aspecten heel interessant. Hoe kwamen gezinnen rond? Werkten vrouwen? En hoe zat het met vrouwen en meiden in de tuchthuizen en spinhuizen? Voor mij stof genoeg tot aan mijn pensioen.’ ■

betekende wel dat hij voortaan de politieke beslissingen nam. Ik mag het graag aanhalen tijdens de les, omdat het uiteraard iets zegt over de rol van de vrouw in die tijd. Mijn leerlingen noemen dat middeleeuwse praktijken.’ Dat begrip is wellicht niet zo vreemd op een school in ‘t Gooi met kinderen van hoogopgeleide ouders. Maar ook op scholen met veel leerlingen met een migratieachtergrond zou het onderwerp vrouwengeschiedenis interessant kunnen zijn. Schouten: ‘De Canon is gericht op het Nederlands perspectief, je moet hier zijn geboren. Maar er zijn genoeg boeiende vrouwen met Surinaamse, Antilliaanse, Marokkaanse en Turkse roots die hier hun wieg hadden staan.’